

Колоша Д. І.,
студентка I курсу магістратури
відділення заочно-дистаційного навчання
Науковий керівник: професор кафедри аудиту,
д. е. н., професор Шевчук В.О.
Національна академія статистики, обліку та аудиту
м. Київ

ОБЛІК І АУДИТ ПОСЛУГ В УПРАВЛІННІ ІНФОМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧОЮ КОМПАНІЄЮ

ТОВ «Інформаційно-видавнича компанія «КАРЕ» – найбільший національний постачальник інформаційних матеріалів про підприємства і організації України різних сфер діяльності і форм власності.

Вже понад 18 років компанія надає українським і міжнародним підприємцям широкий комплекс послуг з просування їх продукції, забезпечення діловою інформацією, пошуку прямих партнерів в Україні та 70 країнах світу.

Продукції компанії є:

- Електронні видання (CD-диски) з потужними інструментами пошуку, формування списків для поштових відправлень (друк конвертів і наклеюк) і можливістю корекції інформації:
 - ✓ Підприємства України. Продукція та послуги (понад 320 тис. підприємств);
 - ✓ Агропромисловий комплекс України (понад 100 тис. підприємств).
- Інформаційний портал "Бізнес-Гід" www.business-guide.com.ua – провідний бізнес-каталог України для отримання докладної, достовірної та актуальної інформації по підприємствам і організаціям. Даний каталог компаній України містить відомості про більш ніж півмільйона юридичних осіб та підприємців країни.
- Формування окремих баз даних відповідно до індивідуальних потреб кожного клієнта:
 - ✓ по галузях;
 - ✓ по продукції/послугах;
 - ✓ по регіонах.
- Проведення маркетингових досліджень:
 - ✓ Пошук постачальників, виробників, потенційних клієнтів, партнерів в Україні та за кордоном;
 - ✓ Здійснення вибірок з баз даних згідно запиту і критеріїв вибору замовника;
 - ✓ Дослідження ринків товарів, вироблених в Україні.
- Здійснення поштових та/або електронних розсилок (direct-mail) згідно критеріїв замовника.
- Розробка WEB-сайтів.

Секція 6. Інформаційні технології і системи в економіці, фінансах та статистиці

- Надання комплексів інформаційних і інформаційно-реklamних послуг згідно умов клієнта.

Інформаційно-видавнича компанія надає послуги з оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах, а саме :

- Розробка інформаційно-пошукової підсистеми портала класифікації підприємств по галузям;
- Формування інформаційно-адресного масиву по підприємствам України;
- Формування та аналіз адресно-інформаційного масиву мікроорганізмів;
- Складання адресно-інформаційної бази даних по сільгоспідприємствам України;
- Статистичний аналіз ринку вугілля в Україні;
- Статистичний аналіз показників ринку цементу та клінкеру цементного в Україні;
- Створення бази даних України;
- Надання в користування особистого інтернет-сайту;
- Розробка та створення адресних списків підприємств сільськогосподарської галузі України;
- Формування адресно-інформаційної бази даних по підприємствам харчової та паперової промисловості;
- Моніторинг цін в Україні по ринку засобів захисту рослин та насіння сільськогосподарських культур;
- Маркетингові послуги з ринку автотехніки України;
- Консультаційно-інформаційні послуги з дослідження ринку смол та деревних плит України,

та багато інших послуг.

Дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) виступає основним джерелом прибутку, який повинен забезпечити розвиток підприємства, діяльність яких направлена на сферу послуг, створює визначені гарантії для подальшого існування підприємства, допомагає переборювати наслідку економічного ризику.

Договір про надання послуг

З ситуації ми дізнаємося про надання послуг і як відображаються в бухгалтерському обліку операції за договорами про надання послуг. Також на конкретному прикладі розглянемо облік у замовника і виконавця.

Бухгалтерський облік

У виконавця дохід, отриманий від наданих послуг, враховується на субрахунку 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг". За кредитом рахунку відображається збільшення доходу, за дебетом – суми непрямих податків та списання на фінансовий результат.

Собівартість виконаних послуг враховується у виконавця за дебетом субрахунка 903 "Собівартість реалізованих робіт, послуг".

XVII Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

У замовника вартість отриманих послуг враховується на рахунках бухгалтерського обліку в залежності від того, які саме послуги були отримані, наприклад на рахунках 23 "Виробництво", 91 "Загальновиробничі витрати", 92 "Адміністративні витрати" та ін.

Податковий облік

Для цілей оподаткування податком на прибуток у виконавця спеціальних коригувань не потрібно.

У свою чергу, податкові зобов'язання з ПДВ у нього виникають на загальних підставах відповідно до п. 188.1 ПКУ.

Датою збільшення податкових зобов'язань з ПДВ є дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається одна з подій, що сталася раніше: або надходження виконавцю коштів за виконані послуги, або факт надання послуг, підписання акта (п. 187.1 ПКУ).

У замовника для цілей оподаткування податком на прибуток може знадобитися коригування (пп. 140.5.4 ПКУ) за видатками на послуги, придбані у неприбуткових установ (організацій) та нерезидентів, зареєстрованих в державах, зазначених у пп. 39.2.1.2 ПКУ.

На підставі п. 198.1 ПКУ у підприємства-замовника виникає право на податковий кредит з ПДВ (якщо послуги придбані з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності та за наявності належним чином оформленої і зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної).

Датою виникнення права на податковий кредит є дата першої з подій: або дата списання коштів з рахунку (видачі з каси) в оплату вартості послуг, або дата отримання відповідної податкової накладної (п. 198.2 ПКУ).

Приклад: Відображення в обліку операцій за договором про надання послуг

Умова: Підприємство А (замовник) уклало договір з підприємством Б (виконавцем) про надання маркетингових послуг. Вартість послуг становить 6000 грн, у тому числі ПДВ – 1000 грн. Обидва підприємства є платниками податку на прибуток і ПДВ.

Рішення: Проведення наведено нижче в таблиці.

Таблиця

№ п/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	КТ	Сума
1	2	3	4	5
Облік у підприємства А (замовник)				
1	Перераховано передоплату за послуги	371	311	6000,00
2	Нараховано податковий кредит по ПДВ	641/ПДВ	644	1000,00
3	Підписано акт про виконані послуги	93	631	5000,00
4	Відображено розрахунки з	644	631	1000,00

Секція 6. Інформаційні технології і системи в економіці, фінансах та статистиці

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	податкового кредиту з ПДВ			
5	Здійснено залік заборгованостей	631	371	6000,00
Облік у підприємства Б (виконавець)				
1	Отримано на поточний рахунок передоплата	311	681	6000,00
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	643	643/ПДВ	1000,00
3	Відображено витрати на надання послуг	23	661,65	2000,00
4	Підписано акт про виконані послуги	361	703	6000,00
5	Відображено розрахунки за податковими зобов'язаннями з ПДВ	703	643	1000,00
6	Здійснено залік заборгованостей	681	361	6000,00
7	Списано на фінансовий результат дохід від виконаних послуг	703	791	5000,00
8	Списано на собівартість послуг понесені витрати	903	23	2000,00
9	Списано на фінансовий результат собівартість послуг	791	903	2000,00

АКТ НАДАНИХ ПОСЛУГ

Цивільний кодекс України, а саме глава 63, яка присвячена договору про надання послуг, не вимагає обов'язкового оформлення акта на підтвердження надання послуг.

Хоча на практиці виникає потреба у складенні відповідного акта про надання послуг, який підтверджує факт надання послуги та прийняття її замовником.

Загалом це можна назвати однією з істотних умов договору, яка, хоча й не визначена законом як істотна, проте щодо якої є заява хоча б однієї зі сторін та досягнуто згоди (ч. 1 ст. 638 ЦКУ).

На практиці сторони домовляються, що такий акт складається у двох примірниках і підписується обома сторонами (виконавцем та замовником).

Затверджені форми акта наданих послуг немає, як немає й порядку його оформлення.

Водночас для надання акту сили первинного документа його зміст має відповідати вимогам, наведеним, зокрема, у ст. 9 Закону України від 16.07.99 р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та п. 2.2 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства України від 24.05.95 р. №88.

Податкові органи в актах перевірок часто звертають увагу на зміст акта наданих послуг, який має містити інформацію щодо змісту та обсягу господарської операції (деталізація отриманих послуг, загальна вартість), одиницю виміру господарської операції (гривня тощо). Такі документи, як правило, не викликають претензій з боку перевіряльників.

ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ ПОСЛУГ

Договір про надання послуг може бути як оплатним, так і безоплатним.

Якщо послуги надаватимуться за плату, то в договорі необхідно визначити її розмір, строк та порядок внесення (ч. 1 ст. 903 ЦКУ).

Особливістю договору про надання послуг є те, що виконавець у разі неможливості виконання зобов'язання, що виникла не з його вини, все-таки має право вимагати від замовника виплати йому розумної плати (ч. 2 ст. 903 ЦКУ). Тоді як за договором підряду неможливість закінчення робіт (за відсутності вини сторін) не дає права підряднику вимагати будь-якої плати за роботу (ст. 855 ЦКУ). Зауважимо, нормативного визначення «розумної плати» немає. На нашу думку, з'ясовуючи її розмір, слід виходити зі звичайних цін (на аналогічні послуги), враховувати фактичні витрати, що їх зазнав виконавець, тощо.

Якщо ж виконати договір неможливо з вини замовника, він зобов'язаний виплатити виконавцеві плату в повному обсязі, якщо інше не встановлено договором або законом.

За визначенням договору про надання послуг, наведеним у ст. 901 ЦКУ, такий договір є оплатним. Проте це не означає, що сторони не можуть домовитися про надання безоплатної послуги. При цьому про таку домовленість треба обов'язково зазначити безпосередньо в тексті договору, адже для цього виду договорів ціна є істотною умовою і відсутність погодження ціни або порядку її визначення може бути підставою для застосування звичайних цін, що склалися на аналогічні послуги.

Відповідно до ч. 4 ст. 632 ЦКУ, якщо ціну в договорі не встановлено і не може бути визначено виходячи з його умов, вона визначається виходячи зі звичайних цін, що склалися на аналогічні товари, роботи або послуги на момент укладення договору.

Слід звернути увагу на те, що навіть за умови укладення договору безоплатного надання послуг замовник не звільняється від обов'язку відшкодувати виконавцеві усі фактичні витрати, необхідні для виконання договору, в тому числі й у разі неможливості виконання договору з вини замовника або внаслідок непереборної сили (ст. 904 ЦКУ).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Збитки, завдані замовнику невиконанням або неналежним виконанням договору про надання послуг за плату, відшкодовуються виконавцем у повному обсязі на загальних підставах, якщо інше не передбачено договором (ч. 1 ст. 906 ЦКУ).

Особливістю договору про безоплатне надання послуг є те, що виконавець відшкодовує збитки, завдані невиконанням або неналежним виконанням договору про безоплатне надання послуг, підлягають відшкодуванню виконавцем у розмірі, що не перевищує двох

Секція 6. Інформаційні технології і системи в економіці, фінансах та статистиці

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо інший розмір відповідальності виконавця не встановлений договором. (ч. 2 ст. 906 ЦКУ).

Порядок і наслідки розірвання договору про надання послуг визначаються домовленістю сторін або законом.

Облік — віддзеркалення господарської або іншої діяльності підприємства на підставі документів в різних вимірниках (кількісних і (або) якісних).

Облік є складовою частиною управління економічними процесами і об'єктами, суть обліку полягає у фіксації їх стану і параметрів, зборі і накопиченні відомостей про економічні об'єкти і процеси, віддзеркалення цих відомостей в облікових відомостях.

Розрізняють:

- аналітичний;
- бухгалтерський;
- бюджетний облік.

Облік може здійснюватися в поточних і незмінних (зіставних) цінах, а також в іноземній валюті.

Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

Аудит в Україні здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення. Аудит може проводитися з ініціативи суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит). Аудитори (аудиторські фірми) можуть надавати інші аудиторські послуги, пов'язані з їх професійною діяльністю, зокрема, щодо ведення та відновлення бухгалтерського обліку, у формі консультацій з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності, експертизи й оцінювання стану фінансовогосподарської діяльності та інших видів економікоправового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Організацію аудиту в Україні здійснює Аудиторська палата України, яка є незалежним самостійним органом, мета якого сприяти розвитку, вдосконаленню та уніфікації аудиторської справи.

Суттєвими проблемами сучасного професійного аудиту є розроблення та впровадження економічного механізму регулювання аудиту, що включає в себе великі штрафні санкції за неякісні аудиторські перевірки, страхування аудиторської відповідальності, розвиток цивілізованої конкуренції на ринку аудиторських послуг.

XVII Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Крім того, на сьогодні існує ще багато причин, які стримують процес ефективного розвитку аудиту в Україні.

Однією з проблем здійснення аудиту в Україні є також неврегульовані питання фінансування робіт зі створення адекватної системи аудиту в Україні та страхування аудиторської діяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України від 16.07.99 р. № 996 – XIV “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні., із змінами та доповненнями від 01.01.2007 на підставі 3422-15.Законодавство України – INFODISK 01717 LAWS-03-2008.

2. Закон України « Про аудиторську діяльність» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 23, ст.243) Вводиться в дію станом ВР №3126-XII Від 22.04.93, ВВР, 1993, N23, ст.244.Законодавство України – INFODISK 01717 LAWS-03-2008.

3. ПКУ – Податковий кодекс України від 02.12.2010 р № 2755-VI.

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.